ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ համար, տարեկան **60** դրչ. վեցամսեայ **30** դրչ. Եռամսեայ **20** դրչ. — ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ համար, տարեկան **80** դրչ. Վեցամսեայ **40** դրչ. Երամսեայ **25** դրչ. — ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ համար,, Տարեկան **22** ֆր. Վեցամսեայ **11** ֆր.:

ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՂԸ ՄԻԱՅՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ Է

ՁԵՌՔԷ 10 ՓԱՐԱ

Bureaux de la rédaction du Journal Arménien **DZAGHIK**

Galata, Kourchounlou han, N. 7

ԾԱՂԻԿ
ՕՐԱԳԻՐ

"زاغيك" ارمنيجه يومى وسياسى غزتەدر

ԽՄԲԱԳՐՈՒԱԾՈՅՆ

Կալաթա, Գաւրթուկու խան, թիւ 7

ՄԱԴԱԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն թղթակցութիւն պէտի է *հակիրճ* գրուած ըլլայ:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն գրութիւն *ետ չի տրուիր*:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ

ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՑ 1ԻՆ, 10ԻՆ ԵՒ 20ԻՆ

ԺԷ ՏԱՐԻ— ԹԻՒ 233 ☛ "ԾԱՂԻԿ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ԵՐԵԿՈՅ ☚ 27 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1901 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՀԱՅ ԿԻՆԵՐԸ... ԱՆՀԱՒԱՏ

Հայ կիները անհաւա՜տ... ա՛ս էր պակաս, անանկ չէ՞։ Եւ սակայն ճիշդ այդ նշանաւոր կարծիքը յայտնուած գոյ թերթի մը մէջ, որուն սիւնակները բաց են արդէն քիչ մը ամէն տարողութիւն ու կշիռք ունեցող գաղափարներ հաղորդելու համար։

Անկեղծօրէն ըսելով բնաւ չպիտի զարմանայի, եթէ երբեք այդ նշանաւոր գաղափարը էրիկմարդ մը քշած ըլլար ո՛ եւ է պոչը գլուխը չբռնող յօդուածի մը մէջ։ Հիմակուան լրագրական հրապարակը անա՛նկ տարօրինակ բան մը դարձած է էրիկմարդոց համար որ օրը օրին յայտնուող կարծիքներու, գաղափարներու, եզրակացութեանց եւ գնահատութիւններու անհեթեթութեան մը դոգը, մկկ կամ երկու խնոթ կարծիք բնաւ չի կրնար աչքառու հանգամանք մը ստանալ, մանաւանդ ա՛յն տեսակ թերթերու մէջ ուր խոնկ մը ծխողը երկու գուռ մկկանց բաց կը գտնէ իր առջեւ։

Եւ սակայն, գոնէ այդ անհեթեթութեան արգահպիղը էրիկմարդ մը չէր, այլ կին մը, եւ վաւերական ալ տեսակէտ։ Այդ պատճառաւ է որ աչքիս զարկաւ Լրագրական հրապարակին վրայ, այս պահուս այնչա՛փ քիչ գործողներ, այնչա՛փ քիչ գրողներ մնացած են այդ երանելի ապրանքէն, որ տասպատած, անոնցմէ ա՛մէնէն անհնչունին համար իսկ կը սրենք մեր ուշադրութիւնը, եւ քիչ չատ ինքնամփոփումով կը կարդանք անոնցմէ բղխած ամէն բան, հատիկ հատիկ կշռելով ամէն մէկ բառը, եւ իւրաքանչիւր նախադասութեան վրայ երկար բարակ խորհրդածելով։ Թո՛ղ որ բնութեան մէկ կանոնն է այս, որուն համեմատ միշտ տկարականէն դուրս դրսի՛ մը պիտի տեսնենք եւ այի սերունդին հետ մտէն կամ հեռուէն առնչութիւն ունեցող ամէն բանի վրայ, եւ տկարականէն դուրս ալ վերաբերում մը պիտի ունենանք անոնց հանդէպ։

* * *

Բայց անցնինք ջրհեղեղը, եւ գանանք մեր խնդրին։

Չէ՛, քոյրիկս, հայ կիները ո՛չ անհաւատ են, ո՛չ ալ անհաւատ ըլլալու վրայ։ կին մը կրնայ երկու ոչքլամով, չորս գովեստով եւ քանի մը սիւնակ քարոզով կին-գրող մը կամ... գրուհի մը ըլլալ, բայց հայ կիները երբի՛ք այդպէս, գրչի միակ հարուածով մը չեն կրնար անհաւատ հռչակուիլ։

Հայ կիները անհաւա՜տ..., բայց մտածեցէ՛ք անգամ մը, հայ կիներուն վրայ է խնդիրը, ձեր քոյրիկներուն վրայ։ Օ՜հ, բնաւ։ Նոյն իսկ սիրով յանձն պիտի առնէի խնդիրքներուն ամէնէն սիրունը, ամէնէն դիզեցիկն ու հաճելին ընել ձեզի, որպէս զի փոխէք ձեր կարծիքը։ Որովհետեւ սխալ ըսուածը եթէ երբեք դոյութիւն ալ ունեցած չըլլար մինչեւ այսօր, ձեր այդ կարծիքը պիտի բաւէր անոր ծնունդ տալու, համոզուեցէ՛ք ըսածիս։

Ո՞րն է արդեօք այդ անհաւատ հայ կինը։ Գաւառնե՞րինը։ Բայց անիկա եկեղեցին քաղմոց չկած է ամէն տաեն, եւ տօնական օրուան մը կամ կիրակիի մը չի՛ սպասեր ո՛ եւ է տուրքի մը առջեւ մատ վառելու կամ պատ մը աղօթք մրմնջելու համար։ Նոյն իսկ տանը մէջ, իր կեանքին ամէն մէկ վրտւոդը սերտիւ կապուած է իր Հաւատքին, իր կրօնքին հետ կերազուրը տուրքի մը անուշով կը պարտաստէ, Ջուրը Աստուծոյ անունով կը խմէ, րոքը հաւատքի անունով կը դարձնէ, եւ տակաւին ինչ որ կ'ուզէք։ Պահքը պահ, աղօթքը աղօթք, խոստովանութիւնը խոստովանանք, հաղորդութիւնը հաղորդութիւն։ Դեռ ինչ ըներ։ Ու մի՛ մտնաք մանաւանդ սա պարագան թէ անկեղծութիւններուն ամէնէն անկեղծովը եւ միամտութիւններուն ամէնէն միամիտովը կ'ընէ բոլոր այդ բաները, ամբողջովին նուիրուած իր լուս հաւատքին, որուն անձնուէր է այնչա՛փ որչափ կարելի չէ՛ երեւակայել։

Պոլսեցի՞ կինը։ Բայց անիկա ալ հաւատաւոր է իր չափով, հոգ չէ թէ չատ խոր գաղափարներ չունենայ կրօնքի մասին, եւ աւելի նախապաշարում մը ըլլայ իր Հաւատքը։ Ո՛ր Պոլսեցի կինն է որ պիտի թոյլատրէր իր առջեւ հաւատքի հակառակող կարծիքի մը յայտնութիւնը։ Ո՞ր Պոլսեցի կինն է որ գոնէ կիրակիէ կիրակի սանկ եկեղեցի մը չպիտի երթար։ Իրաւ է որ անոնցմէ չատեր իրենց արգելաղարը ցուցադրելու եւ կամ նշանտուք մը սարքելու համար եկեղեցի կ'երթան, — ինչպէս կը հաւաստէ ծայրայեղօրէն չափազանցուած եւ աւանդութեան կարգը անցած կարծիք մը,— բայց անոնցմէ ո՞րը եկեղեցիէն ներս մտած պահուն իր մտքը չի վաճառ ու խաչ մը չի հաներ պէտք եղած, եւ նոյն իսկ պէտք չեղած ալ տեղը։ ո՞րը չ'աղօթեր Աստուածածնին, — Աստուածածարին՝ ինչպէս կ'ըսեն,— ո՞րը իր մինչեւ անգամ ամէնէն աննշան մէկ գործին բարւոք կարգադրութեանը համար սուրբի մը օգնութիւնը չի հայցեր։ Ընկերութեան ամենայահին ատիճանին վրայ գտնուող հայ կինն իսկ, այն հայ կինը՝ որուն մեր եկեղեցին յուզարկաւորութիւն մը անգամ կը ղլանայ, չի՛ մոռնար քնաւ իր տօները, իր սուրբերը, մէկ խօսքով իր կրօնական պարտաւորութիւնները, այո՛, իր կրօնական պարտաւորութիւնները։

* * *

Չէ՛, քոյրիկս, հայ կիները անհաւատ չեն, մի՛ վախնաք այդչափ, օրտերնիդ դող մի՛ հանէք այդպէս։ Եթէ կայ տեղ մը՝ որուն Հաւատքը ամէնէն լաւ պահպանող, ամէնէն լաւ յարգող ու փայփայող տարրը կիները եղած են, նոյն իսկ եկեղեցւոյ պաշտօնեաներէն աւելի, այն ալ մեր ցեղն է, մի՛ մոռնաք այս պարագան։ Եթէ կայ կէտ մը, որուն վրայ պէտք է դրել, ան ալ ո՛չ թէ հայ կիներու հաւատքի պակասն է, այլ անոնց հաւատքի ծայրայեղութիւնը, որ վերինը չատ հեղ մինչեւ նախապաշարման կը մղէ։ Եւ չեմ կարծեր որ պէտք ունենանք ճանչնալու բոլոր այն բարոյական ու նոյն իսկ նիւթական վնասները, որոնց հայ կինը կ'ենթարկուի այդ պատճառաւ։

Եւ ահա ճիշդ այդ նախապաշարումը բառնալու, եւ անոր տեղ ճշմարիտ Հաւատքին, ճշմարիտ կրօնքին ճանաչողութիւնը ներշնչելու համար է որ պէտք պիտի ըլլար քարոզիչներուն միջամտութիւնը, զոր կը խնդրէք, եւ ո՛չ թէ առաջքը առնելու համար անա՛նկ բանի մը, — հայ կիներու անհաւատութեան (*),— որ ինքնին գոյութիւն չունի արդէն։

Բայց որպէս զի մեր քարոզիչները ուշին, ու մանաւանդ կարենան ընել այդ բանը, հաւատացէք, քոյրիկս, որ ո՛չ ձեր փափուկ մատներով բռնած փետուր գրիչը պիտի զօրէ, ո՛չ ալ այն փայտէ գրիչը զոր ես իմ էրիկ մարդու մատուռներովս կը բռնեմ, անմիջապէս վարը ստորագրելու համար։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

(*) Հայ կիներու անհաւատութեան մասին տե՛ս Ծաղիկ, 1900, թիւ 1, էջ 3։

ՄԵԼԱՆԻ ԲԻԾԵՐ

ՆԿԱՐԱԳՐԻ ՄԵԹՈՒԻՒՆ

Ամէնքս ալ կարդացինք թերթերու Բաղաքական լուրերու յուժնին մէջ, այն չատ ատտիկ վիճաբանութիւնը որ տեղի ունեցաւ Գերմանիոյ Ռայխսթագին մէջ, հռչակաւոր Պ. Պէպէլի եւ Կոմս Արնիմի միջեւ։ Մաքսային նոր սակացոյցին պատճառով հացի գինին բարձրանալուն դէմ կը խօսէր Պ. Պէպէլ, մէջ բերելով տարապայման այն նեղութիւնը որուն պիտի ենթարկուէին աղքատ գասակարգերը մանաւանդ, եւ օրինակ մը կուտար վերին աստիճանի սրտաճմլիկ։

Տղայ մը որ իր վարժապետին կ'ըսէ. «Վարժապե՛տ, կ'ուզէի օր առաջ երկինք երթալ...»

—Ինչո՞ւ։

—Որովհետեւ... լինդի ըսին թէ հոն տեղ անօթի մնալ չկայ...։

Կոմս Արնիմ, աղնուական-հողատէր կուսակցութեան էն մեծահարուստ ու էն ազդեցիկ մկկ անդամը, կռնակը՝ տաք ու աղը՝ չոր, ինչպէս կ'ըսէ ժողովուրդը, կը նեղանայ, կը սրտմտի թչուառութեան այսքան մերկ, այսքան մօտիկ ու այսքան անմեղօրէն համակերպչիկ եւ յուզող իրողութեան հանդէպ եւ անօթիին վիճակէն չհասկցող փարթամի մը վայել վճռակտնութիւնովը, հետեւեալ տարօրինակ ու յախուռն պատգամը կ'արտայ.

—Ագ ազան եթէ անօթի է, ապահով եղէ՛ք որ պատճառը հօրը կամ մօրը գինովի, զեղխ կամ մոլի եղած ըլլալն է։ Հացի փարանին ալքոլին կուտան անոնք եւ իրենց անօթութեանը համար կ'ելլեն մեղադրելու ուրիշները՝ որոնք իրենց ազնօթի չըլլալը իրենց աչխատասիրութեան, խնայողութեանը եւ ժուժկալութեանը կը պարտին։ Աչխատող մարդը անօթի չի մնար...

Խնդիրը կը մեծնայ սակայն։ Տպաւորութիւնը խորունկ եղած է։ Հակառակորդ կուսակցութիւնը կը սուլէ կոմս Արնիմի այս խօսքերը։ Նոյն իսկ այս վերջինին կուսակցութիւնը իրեն դէմ կը դառնայ եւ կը պահանջէ քննութիւն մը բանալ Պ. Պէպէլի մէջտեղ նետած պատմութեան ստուգութեանը վրայ եւ պարագաները ճշդելը։

Հոս է որ իրերու ընթացքը կ'ազուորնայ։ Կոմս Արնիմ կը սթափի։ Միզմի թեւ անհանգստութիւն մը կ'ունենայ, եւ կ'առաջարկէ ինքն իր կողմէն ընել այդ քննութիւնը։ Իրրեւ վաղածանօթ պատուաւոր մարդ մը, կը վստահին իրեն Պէպիւթիւն չի սեպեր իրեն, ան աղքատ ընտանիքին ոտքը երթալը կ'երթայ, կը քննէ, կը հասկնայ որ առանց դիտնալու խօսած է, առանց ճանչնալու վճռած է, թէ բացարձակապէս անիրաւ գտնուած է հրապարակով այդ զրկուածներուն դէմ, եւ Պ. Պէպէլ ամէն կերպով իրաւունք ունի Ընտանիքին հայրը տըխուսական տագնապին հետեւանքով անգործ մնացած է, թէեւ աչխատելու տրամադիր։ Մայրը թոքախտաւոր է, աղաքը անօթի են։

Հոս ալ նկարագրի մեծութիւնն է որ կ'երեւայ։ Կոմս Արնիմ աղքատ գործաւորին կը պատմէ անցած գարձածը եւ նրբորհ կը խնդրէ, իրեն հանդէպ անգիտակցաբար անիրաւ եղած ըլլալուն համար։ Կինը հիւանդանոց-դարմանատուն մը կը ղրկէ, տղան գիշերօթիկ կը գնէ իր ծախքովը, մարդուն ալ ամէն տեսակ օգնութիւն կը հասցնէ եւ հրապարակով տուած իր վճիռը հրապարակով ետ կ'առնէ։

Բան մը աւելցնել չարժեր, պօրձը լինքնիրենը կը խօսի արդէն։ Այն թերթը սակայն ուր կը կարդամ այս պզտիկ, բայց չքեղ ըլլալուն չափ ալ իրական պատմութիւնը, կ'եզրակացնէ Սրբազան Մատենագրութենէն հատուածով մը՝ որ աւելի քան ոչինչ պատչաճ է, եւ որուն վրայ կարելի չէ չի հիանալ. —

«Երկինք աւելի կը հրճուին մէկ մեղաւորի մը զղջալուն վրայ, քան հինգսուն հոգիներ արդարներու անմեղութեանը վրայ»

Օ. ՉԻՖԹԻ-ՍԱՐԱՖ

ՍԱԳԱԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

☛ Կարճ ժամանակի մէջ արդէն ճանչցուած ☚

ԻՐ ԽՆԱՄԵՈՂ ՄԱԳՈՒՐ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵՍՄԲ

Կը կատարէ ամէն տեսակ տպարանական աշխատութիւններ

Գրքեր, Առեւտրական թուղթեր, Պետրոցական պիւոլլեթեր, Այցեքարտեներ, եւլն, եւլն, եւլն.

Գաւառներէ կ'ընդունուին յանձնարարութիւններ եւ կը կատարուին անթերի

ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆԵՐ

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԳԵՐՄԱՆ ԲԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ ՓՈԽԱԴՐՈՂՋԵՐՈՒՒ ՄԱՍԻՆ

Փոխադրութիւններու համար գետային ճամբաներու ընձեռած մեծամեծ դիւրութեանց կուգան կ'ընկերանան նաեւ երկաթուղիի ցանցերու ընծայած փոխադրական առաւելութիւնները։ Բայց այս ուսումնասիրութեան գլխաւոր կէտը ոչ թէ Գերմանիոյ ընդհանուր երկաթուղիներու առաւելութիւնները քննել է, այլ այդ ճամբաներուն չնորհիւ գերման նաւահանգիստներուն ներկիս գերման նաւահանգիստներուն ստացած զարգացումը։ Երկաթուղիի ցանցերու ընծայած փոխադրական առաւելութիւններն են զեղչուած եւ կամ բացառիկ սակագիները (Ausnahme Tarife) զոր ի գործ կը դնէ բրուսիական վարչութիւնը։ Երկաթուղիներու զեղչուած սակագիները եւ գետային ճամբաներու ընձեռած դիւրութիւնները Գերմանիոյ մէջ միշտ խնդիր եղած են։ Ոմանք ջուրի ճամբան ընծայած փոխադրական խնայողական միջոցներու չատագովները կը հանդիսանան, իսկ ուրիշներ ալ չեմ պաշտպան կը հանդիսանան երկաթուղիներու սակագիններու զեղչման դրութեան, որ նոյնչափ խնայողական եւ դիւրացուցիչ է՝ որչափ գետային ճամբաները։ Մանաւանդ որ երկաթուղիի սակագիններու փոփոխութիւնք ենթակայ են կառավարութեան հետեւած մաքսային քաղաքականութեան, որուն ինչ ապրանքներ չատ աւելի աժան ու դիւրին կարելի կ'ըլլայ տեղէ տեղ փոխադրել։ Այսպէս կամ այնպէս՝ էականը սա է որ ասոնց երկուքն ալ ամենամիտ չափով օժանդակած են գերմանական նաւահանգիստներու զարգացման եւ բարգաւաճման։ Թերեւս ամէն մարդ չի գիտեր այն մանաւանդ հոգածութիւնը որուն առարկայ եղած է Գերմանիոյ մէջ բացառիկ սակացոյցերու դրութիւնը։ Այն երկիրներուն մէջ որ երկաթեայ գիծերու չատ գործածութիւնը մանաւանդ ընկերութիւններու ձեռքն է, ընկերութեան վարիչները այն ժամանակ կը հաճին իրենց փոխադրողէքները զեղչել, երբ ապահով ըլլան թէ երկրին առեւտուրը ինչպէս նաեւ փոխադրութիւնը աւելնալով իրենց ընդհանուր եւ զուտ հասոյթներն ալ նոյն համեմատութեամբ պիտի բազմապատկին։

Բայց Բրուսիոյ մէջ, ուր Պետութիւնը երկաթուղիներու տէրն է, տարբեր եւ հեռաւոր նպատակներ նկատ առնուելու Իրաւ է որ բրուսիական երկաթուղիներու պետական վարչութիւնն ալ զուտ դրամական չհաշուի տեսակէտներէն կ'առաջնորդուի երբեմն, բայց իրեն ընդհանուր սկզբունք դրած է ազգային ճարտարագործութիւնը եւ բնիկ հողագործութիւնը պաշտպանել օտար մրցումներու դէմ, թէ՛ ներքին եւ թէ արտաքին հրապարակներու վրայ։ Եւ իր այս նպատակը բնաւ ո՛ եւ է արդելքի կամ դժուարութեան չի բախիր երկաթուղեայ մանաւանդ ընկերութիւններու մանաւանդապատ հաշիւներու երեսէն, եւ հետեւարար բրուսիական կառավարութեան հետեւած մաքսային քաղաքականութիւնն ալ անապատ կը չարունակուի։ Բայց հոս, ինչպէս ըսինք արդէն, մեր նպատակն է զբաղիլ գլխաւորապէս մաքսային բացառիկ սակացոյցերու եւ գերման նաւահանգիստներու զարգացման խնդրով։ Այս սակացոյցերը երկու գլխաւոր խումբերու կը բաժնենք։ Ասոնցմէ առաջինը չահեկան է անոր համար որ ծովու ճամբով կատարուած արտածութեանց մասին է. իսկ միւսը՝ ի վնաս օտար նաւահանգիստներու՝ թրանզիտի եւ կամ ուղղակի ճամբով գերման նաւահանգիստներու բարգաւաճման կը նպաստէ։

Բայց ասոնցմէ վերջինը գլխաւոր պատճառը չէ, քանի որ օտար պետութիւններ եւս միեւնոյն միջոցը կրնան ի գործ դնել։ Հոս միայն խնդիրը է գիտնալ թէ ի գործ դրուած այդ բացառիկ սակացոյցները որ տասիճան նպաստած են բազմացուած նպատակին։

Բացառիկ սակագներու նպատակն է գերմանական ճարտարարուեստին զարգացումը, երկաթեայ եւ պողպատեայ չինուածքներուն կը վայելեն խիստ զեղչեալ սակացոյց մը՝ երբ ծովու ճամբով փոխադրուին։

Ալ աւելի զեղչեալ սակացոյցներ դրուեցան վերջերս՝ այն ապրանքներու համար, որոնք դէպի Ծայր Արեւելք կը ղրկուին։ Գերման կառավարութիւնը մասնաւոր պաշտպանութեան մը ենթակայ ըրած է եւ այսու չարունակ քաջալերած է Ծայր Արեւելքի հետ ուղած առեւտուրը։ կապարէ եւ զինկոյէ չինուած առարկաները եւս խիստ զեղչեալ սակացոյցներէ կ'օգտուին։ Բրուսիական վարչութիւնը 1894ին հրատարակեց նաեւ մաքսային նոր սակացոյց մը՝ որպէսզի արեւելեան Բրուսիոյ ծովեզրէն 100 քիլոմէթր հեռու եւ ղող մասերու հողագործական բերքերը եւս՝ արտածուելու համար՝ միեւնոյն դիւրութիւնները վայելեն, ինչպէս կը վայելեն ծովու մօտ եղող կեդրոնները։ Ջէօնիկսպէրկ, Տանցիկ եւ Շթեթին այս նոր մաքսային օրէնքին մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայեն, որովհետեւ ամբողջ իրենցմէ պիտի անցնին արեւելեան Բրուսիոյ ներքին բերքերու արտածումը։ Այս ըսուածներէն յայտնի կ'երեւայ թէ Բրուսիոյ մաքսային սակացոյցներու քաղաքականութիւնը ո՛ր ատիճան կ'օգնէ իր արտածման վաճառականութեան եւ ծովային նաւահանգիստներուն մէջտեղ ստեղծուած մրցման պայքարին։

Յատուկ ուշադրութեան արժանի է այն մասնաւոր բացառիկ սակացոյցերը որոնք գործադրութեան դրուած են Արեւելքի եւ Ափրիկէի հետ գերմանական վաճառականութիւնը յառաջացնելու համար։

Գերմանական զանազան երկաթուղիներու վարչութեանց, արեւելեան երկաթուղիներու վարչութեան Տոյչ Լէվանդ Լինիէ չոգենաւային ընկերութեան ու կառավարութեան միջեւ 1890ին կնքուած պայմանագրութիւնը Համպուրկի ճամբով ուղղակի եւ խիստ աժան փոխադրութիւն մը հաստատած է Թուրքիոյ, Յունաստանի, Պուլկարիոյ Սեւ Ծովու ռուսական նաւահանգիստներու եւ արեւելեան երկաթուղեայ ներքին կայարաններուն համար։ Այս պայմանագրութեան հաստատուն՝ Տոյչ Լէվանդ Լինիէ իր ծովային փոխադրութեան սակագինները մեծապէս զեղչած է։ Միւս կողմէ ալ գերմանական երկաթուղիներու վարչութիւնը բոլոր գերման կայաններէ դէպի արեւելք ղրկուած ապրանքներու մասին մեծամեծ դիւրութիւններ ընծայած է։ Այս զեղչերը եւ ընծայուած դիւրութիւնները այն աստիճանի հասած են որ՝ Գերմանիոյ կեդրոնական քաղաքներու մէջէն մինչեւ արեւելեան ա՛ր եւ է նաւահանգիստ մը ղրկուած յիսուն քիլոկրամ ծանրութեամբ ա՛ր եւ է ապրանք կրնայ 4-5 մարքով փոխադրուիլ, մինչ այդ միեւնոյն ապրանքը Մարսիլիայէ Ֆրանսայի ո՛ եւ է կեդրոնական քաղաքը ղրկելու համար 15-20 ֆր. ծախք բնել պէտք կ'ըլլայ։ Այս կերպով դէպի Համպուրկ գարձուած է այն վաճառականութիւնը՝ որ իրաց բնական բերմամբ պէտք էր Իտալիոյ կամ Աւստրիոյ նաւահանգիստներուն միջոցաւ կատարուէր։

Օրինակ մը տալու համար Արեւելքի հետ Գերմանիոյ առեւտուրին զարգացման արագութեան ատիճանին վրայ, հոս կը գնենք հետեւեալ ցուցակը։ Այս փոխադրութիւնը կատարուած է, Համպուրկի ճամբով եւ ցոյց կուտայ ‰ մարք եղած արարքութիւնը։

Արտածութիւն դէպի	1890	1899
Եւրոպ Թուրք. Պլկ. Սրպ.	1,449	8207
» »		851
Սեւ Ծովու ռուս. նաւնպ.	1,671	8,236
Յունաստան	1,086	1,662
Ռումանիա	1,050	2,424
Ասիական Թուրքիա		1,987
Համապատար	5,256	23,367

ՓԱՇՏԱԿԱՆ

ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն 5 Յնվ.)

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԵՐԲԵԱԿ ԶԻՆԱԿԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Հռոմի քաղաքական շրջանակներուն մէջ տեսակ մը զարմացումով կ'ընդունուի աւստրիական եւ գերմանական թերթերու այն ընթացքը, որով այս վերջիններս տասակ մը կասկածով կը վերաբերուին հանդէպ Իտալիոյ արտաքին քաղաքականութեան: Նոյն իսկ մարդիկ, որոնք ոչ մէկ կերպով Ծանարտէլլի եւ Բրինէդդի համակարծիք չեն, անիրաւ կը գտնեն Աւստրիոյ եւ Գերմանիոյ մամուլին կողմէ ցոյց տրուած այս կասկածոտ վերաբերմունքը, որուն պատասխանատուութիւնը ոչ մէկ կերպով իտալական կառավարութեան վրայ չի ծանրանար, երբ օրագրողի մը կողմէ կը հարցուէր երեսփոխանի մը թէ կը հաւատայ որ Ծանարտէլլի եւ Բրինէդդի խորհուրդ տան թագաւորին վերանորոգելու համար երբեակ դինակազմութեան դաշնագրութիւնը, երեսփոխանը կը պատասխանէր թէ այդ բանը տեղի ունենալն անդրդուելի կերպով համոզուած է: Վիսքոնթի-Վէնոսթա ալ, որ Հռոմ կը գտնուի այս օրերս, նմանօրինակ յայտնութիւններ ըրած է իր բարեկամներուն:

Աւստրիական թերթերը ընդհանրապէս կը գրեն թէ Իտալիա երբեակ դինակազմութենէն հրաժարելու երեւոյթը ունի, ասով Գերմանիան մաքսային աւելի բուռն քաղաքականութեան մը մղելու համար: Իտալական կառավարութիւնը Գերմանիոյ մաքսային նոր քաղաքականութենէն բնաւ մտատանջութեանց չէ ենթարկուած, եւ կատարեալ հանգստութեամբ կը հետեւի Գերմանիոյ առեւտրական քաղաքականութեան բանակցութեանց յաջողելուն: Իրականութեան մէջ, Իտալիա երբեք չ'արդարացներ մանաւանդ աւստրիական թերթերու կողմէ իրեն դէմ եղած գանգատները: Իտալիա իրեն վերագրուած յանկնութիւններէն ոչ մէկը ունի իրականութեան մէջ:

——

ՊՈՒԿԱՐԻՈՅ ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԸ

Նախարարապետ Տանէվ Սօպրանիէին մէջ նոր յայտարարութիւն մը ըրաւ ըսելով թէ նոր գանձիճը ընդունած է հրաժարած գանձիճին գործելու ծրագիրը եւ թէ երկրին էլմտական տագնապը անցընելու համար անհրաժեշտ միջոցներու պիտի ձեռնարկէ որոնք խորհրդարանին համահաճ հանգրութեամբը եղած ըլլան: Նախարարապետ Տանէվ կը պահանջէր խորհրդարանէն նաեւ երկամեայ առաջմայ պիւտճէի մը քուէարկումը եւ նոյնպէս մինչեւ 1 Մարտ երկարաձգումը: Այդ ժամանակամիջոցին կառավարութիւնն ալ ներկայացուած առարկութիւնները նկատողութեան առնելով փոխադրութեան օրինագիծ մը պիտի պատրաստէ: Սօպրանիէին ընդունեց մինչեւ Յունվար չորս երկարաձգել նոյնպէս գումարումները եւ ինչպէս ժամանակին հեռագիրներն ալ հաղորդեցին, մերժեց երկամեայ առաջմանակեայ պիւտճէի մը առաջարկը: Սօպրանիէին լուծումը, որ ժամանակին հաղորդած ենք, իրեն գլխաւոր պատճառ ունեցած է երկամեայ առաջմանակեայ պիւտճէին մերժուիլը:

——

ՀԱՐԱԻԱՑԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՇՓՈԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ապստամբութիւնը վհեգուելայի մէջ

Վիլէմնթատէն կը հեռագրուի թէ վէնեզուէլական ապստամբներու յաջաւորագլուխը կը Լիպերդատոր Քարաքասի արուեստեան կողմը Պարսէլոնայի մօտերը պաշար առած է: Վէնեզուէլական տորմիղը ածուխ չունի եւ մեքենաներն ալ կանոնաւոր վիճակի մէջ չեն գտնուիր: Քարաքասէն հասած լուրեր կը հաղորդեն թէ կառավարութիւնը զրաւ չունի, եւ ի զուր կը ջանայ Նիւ-Եորքի մէջ պատերազմական պաշար գնելու համար: Ասոր կը հաւատուի նաեւ թէ վէնեզուէլական կառավարական պաշտօնեաները վեց ամիսէ ի վեր ամսական չեն առացած:

——

ՎԵՐԻՆ ՐՈՆԿՈՅԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ

Վերին Ռոնկոյի երկաթուղւոյ շինութեանց ընկերութիւնը, որ պաշտօնապէս իր գոյութիւնը վաւերացուց, կը յայտնուի թէ, ո՛չ թէ 1200 ինչպես երկու գրած էինք, այլ 1400 քիլոմէթր երկայնութեամբ երկաթուղիի գիծեր չինելու մտադիր է, Ռոնկոյի գետէն մինչեւ Նեզոս եւ Թանկանիքա լիճը: Իր 25,000,000 ֆրանքի դրամագլուխէն 10 միլիոնը կը պատկանի Ֆրանսական, իսկ 15 միլիոնը պելճիական դրամատէրերու: Ցառաջիկային, անհրաժեշտ պէտք մը ներկայացած տեսնելով դրամագլուխը պիտի բարձրացուի: Առանձնաշնորհումը 99 տարուան համար տրուած է եւ կը սկսի գիծերու չինութեան աւարտումէն վերջը, որ ամէնէն աւելի կրնայ 1912ին ի գլուխ ելլել: Ռոնկոյի պետութիւնը չահուն % 4ն աւելին եղածը եւ 100,000 բաժնեմասերու վրայ կէսը պիտի սատնայ, որոնք մինչեւ 25 տարի անվաճառելի են: Ասոր փոխարէն պետութիւնը ընկերութեան կը թողու հողերու մինաչնորհ մը՝ երկաթուղիի մինաչնորհի տեւողութեան միջոցին զանոնք չհատկացնելու համար: Ընկերութեան վարչական խորհուրդը կը բաղկանայ 12 անդամներէ որոնց երեքը Ֆրանսացի են:

——

ԴԷՊՔԵՐԸ ՇԱՑՐ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Չինական փոխադրութիւն մը

Շանկայէն կը հեռագրուի թէ նահանգներու փոխարքաները կայս. կառավարութեան ուղղուած յիշատրի մը մէջ խորհուրդ կուտան թոյլատրել արտասահմանի դրամատուններու հետ 5 միլիոն 400,000 թաէլի փոխառութեան մը համար բանակցութիւններ կատարելու: Այս գումարը պիտի յատկացուի 1902 յունիսի հաստատմանց համար որոշուած տուգանքի առատ չին վճարման:

——

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՀԱՐԱՒ. ԱՓՐԻԿԷի ՄԷՋ

Հէմիլթընի յաջողութիւնները

Լորտ Քիչնէր Եոհաննէսպուրկէն կը հեռագրէ թէ Պրիւրս Էմիլթընի մարդիկը դեկտ. 29էն ի վեր Էրմէլոյի արեւելեան կողմը հարիւրէ աւելի գերի բռնած են, որոնց մէջ կը գտնուի նաեւ Զօրավար Բրամմոտ: Անգլիացիները ձեռք անցուցած են նաեւ բազմաթիւ արկղ եւ կառքեր:

Թուիֆոնքէյճի ճակատամարտը

Յունվար 4ին Լոնտոնի մէջ պատերազմական նախարարութիւնը կորուստներու ցուցակ մը հրատարակեց, ուրկէ կը տեսնուի թէ, Թուիֆոնքէյճի ճակատամարտին մէջ վիրաւորուած անգլիացի զինուորներուն թիւը մինչեւ հիմա գերուածներէն 45 աւելի է:

Լորտ Միլներ

Միլնէրի դէմ հակառակութեան փոթորիկներու մասին եղած զրոյցները անհիմն են, եւ Անգլիոյ գաղթային նախարարութեան մէջ կը վերագրուին Հարաւ. Աֆրիկէի ոսկեհանքերու գործով զրաղողներու մէկ յերիւրանքը, հանքերու գինը ձգելու համար:

——

ՃՈՒՐՆ

Ժամանակին արդէն գրած էինք ճարտնական նախարարութեան տագնապի մասին՝ որ հետեւանքն էր պիւտճէի քուէարկման: Թոքիոյէն նորագոյն լուրեր կը հաղորդեն թէ տագնապը վերջացած է նախարարութեան եւ խորհրդարանին միջեւ այդ մասին համաձայնութիւն մը գոյանալով: Ճարտնի նախարարապետին ճարտար ընթացքը՝ որ նպատակ է տագնապին վերջ դնելը, ընդհանուր հանգստութեան արժանացած էր:

——

ԻՏԱԼԻԱ ԱՓՐԻԿԷի ՄԷՋ

Հռոմէն կը հեռագրուի թէ, թէ' կառավարութիւնը եւ թէ' մասնաւորներ՝ ձեռնարկներ կ'ընեն Իտալիոյ՝ Արեւելեան Աֆրիկէի սեփականութիւնները բարգաւաճեցնելու համար: Կառավարութեան հետ համաձայնութեամբ մը Մատովայի երկաթուղիի գիծը, այն տեղէն սկսելով քիչ առնէն պիտի երկարի Ամարա կարգ մը աշխատութիւններ տեղի ունեցած են արդէն Իտալացւոց կողմէ, էրիթրէայի ոսկիի հանքերը գնելու համար, եւ այս առթիւ չատ գոհացուցիչ արդիւնքներ ձեռք անցուած են: Կը հաւատուի թէ ոսկիի հարուստ հանքեր կը գտնուին, մանդողջ էրիթրէայի մէջ, ուր բամպակի մշակութիւնն ալ չատ լաւ արդիւնքներ արած է, եւ ճարտարարուեստներն ալ հետզհետէ ծաւալելու վրայ են: Պէնատիրի ընկերութիւնը, իտալական կառավարութեան հետ գործակցութեամբ նորանոր ձեռնարկներ կ'ընէ, Իտալական Սոմալիներու երկրին ճամրաները բանալու համար:

——

ՌՈՒՍԻԱ. ԿԵՂՐ. ԱՍԻՈՑ ՄԷՋ

Վիեննայի կէս պաշտօնական թերթը Ֆրեմտենպլաթ, խօսելով Ռուսիոյ՝ կեդրոնական Ասիոյ մէջ ի գործ դրած քաղաքականութեան վրայ, կ'ըսէ թէ 1901ին Ռուսիա յաջող չանքեր ըրաւ գերանդանելու համար Անգլիան: Գալով Աֆղանիստանի, էմիրի փոփոխութիւնը, երբեք պատճառ մը չեղաւ, որպէս զի Աֆղանիստանի կառավարութիւնը փոխէ մինչեւ այն աստեն իր ունեցած քաղաքականութիւնը:

Թիպէթ՝ որ կախում ունի Չինաստանէն, հետզհետէ ենթարկուելու վրայ է ռուսական ազդեցութեան: Ռուսերը՝ կոչուած են աւելի դիւրաչարժելու կեդրոնական Ասիոյ մէջ քան թէ Անգլիացիք: Հակառակ Քաղաքներու երթեւեկի ծայրահեղութեանց, կեդր. Ասիոյ ժողովուրդները աւելի համակրութիւն մը կը տածեն Ռուսերու մասին քան թէ Անգլիացիներու: Ասիական Ռուսիոյ մէջ կառավարութիւնը կը գործէ իբր Հովիւ մը: 1901 տարին ի գլուխ բերաւ կեդր. Ասիոյ մեծ երկաթուղին եւ տեսաւ բացումը սիպերիական մեծ երկաթուղիին: Քաղաքներու եւ ռուս գիւղացիներու ամբողջ Լէգէոններ դիմելու վրայ են դեպի Ամուրի չրջականները ան տեղւանքը հաստատուելու համար: Նոր քաղաքներ կը հիմնուին, ուր չինացի եւ ռուս մանրավաճառներ իրենց ապրուստը կը ճարեն: Լիանթունկի ամէնէն հարաւային ծայրը արդէն մեծ առեւտրական դաշտանգիստ մը հիմնուած է: Ռուսիա միակն է բոլոր պետութիւններուն որ Չինաստանի մէջ կնքուած հաշուութենէն վերջը կը գրաւէր ամբողջ նահանգ մը: Ռուսկին պայմանագրութիւն մը որ Ռուսիոյ իրաւունքներ կուտար Մանչուրիոյ մասին՝ Չինական կառավարութեան կողմէ կը գտնուէր իբր չափազանց երկրորդ պայմանագրութիւն մը՝ որ Լի Հունկ Չանկի օրով առորագրուելու վրայ էր եւ այս վերջնոյն մահը վրայ հասաւ, տակաւին բանակցութեան տակ է: Ի'նչ որ ալ ըլլայ այս երկրորդ պայմանագրութեան առթիւ եղած բանակցութեանց արդիւնքը, Չինացիները ա'լ երբեք ի վիճակի չպիտի ըլլան Մանչուրիոյ մէջ ազատօրէն գործելու, եւ թէ ասկէց վերջ, Բեքին կախում պիտի ունենայ Ռուսիայէն:

——

ԹԱՀՐԱՆԻ ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ

Թահրանի պարսկական վարկերու դրամատունը ճիշդ մը բացաւ Ռէշթի մէջ դեկտ. 28ին, ի ներկայութեան ռուսական ընդհ. հիւպատոսին եւ պարսկական իշխանութեանց:

——

ՉԻՆԱԿԱՆ ԱՐՔՈՒՆԻՔԻՆ ԲԵՔԻՆ ՄՈՒՏՔԸ

Չինական արքունիքը Բեքին մտաւ երեքշաբթի օրը հանդիսաւորապէս, 16 ամսուան բացակայութենէ մը վերջը: Սմէնէն չքեղ պատրաստութիւնները տեսնուած էին, արքունիքին փառաւոր դնդունելութիւն մը ընելու համար: Բոլոր պալատները, մեհեանները եւ հանրային չէնքերը ներկուած եւ ոսկեզօծուած էին: Փողոցները մաքրուած եւ չքեղապէս զարդարուած էին: Թափորը մասնաւոր կառախումբով մը ճամբայ եղած էր Բաո-Թինկ-Ֆուէն, որ Բեքինէն 90 մղոն հեռու էր: Քաղաքին պարիսպներէն մինչեւ Արքունի-Քաղաքին դուռը, ճամբան խիստ հսկողութեան տակ առնուած էր: Զինուորներ երկու կարգի վրայ բարեւ կանգած էին: Հարիւր հազարաւոր Չինացիներ եւ պաշտօնատարներ ճամբուն երկայնքը կանգած էին իրենց խորին յարգանքները յայտնելու համար: Չիչ՝ Մչկի բերդը, ուրկէ անցաւ կայսրը Արգիլուած քաղաքը մտնելու համար եւ որ քանդուած էր հերթական զօրքերուն կողմէ, չքեղապէս զարդարուած էր: Չինացիները ամէն ջանք ըրած էին, որպէս զի օտարներու արշաւանքէն ո եւ է հետք չհանդիպի կայսեր աչքին: Բայց մասամբ միայն յաջողած էին: Չինաստանի արտաքին գործոց նախարարութիւնը խնդրած էր դեսպաններէն եւ Բեքին բնակող օտարականներէն որ չգիտեն Կայսերական թափորը, երբ արքունիքը Բեքին մտնէ: Բազմաթիւ օտարականներ փափաք յայտնած էին դիտել թափորը՝ Կայսերական քաղաքի պարսպին այն մասէն, որ հիմայ Ամերիկեան դեսպանատան կը վերաբերի:

——

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՆՇԱՆԱՒՈՐ ՀԱՐՈՒՍՏ ՄԸ, Էրնէսթ Քասէլ հինգ միլիոն ֆրանք յատկացուցած է հիւծախտաւորներու յատուկ նոր առողջապահական տուն մը հաստատելու համար: Սրը Էրնէսթ Քասէլ ծնած է Գոլտնեի մէջ (Գերմանիա) 1852ին եւ ասկէ երեսուն տարի առաջ գացած է հաստատուիլ Անգլիոյ մէջ, ուր իր Անգլիացի քաղաքացի կը ճանչցնէ ինքզինքը: Իր ահագին հարստութիւնը ձեռք բերած է, հպիտպական արժէքաւորներու վրայ յաջող գործառնութիւններ ընելով:

ՊԻԶՄԱՐՔ ԻՇԽԱՆԻՆ արձան մըն ալ Համպուրկ քաղաքը կանգնել որոշեր է: Շրագիրը մրցման դրուած է, եւ քաղաքապետութիւնը քննելու վրայ է, հետզհետէ հասնող գերմանացի արձանագործներու ծրագիրներն: Մինչեւ հիմա ներկայացած են 240 օրինակներ, որոնց մէջ հատ մը կայ մանաւանդ, որ մասնաւոր ինքնատպութիւն մը ունի եւ իրապէս խորհրդանշական յղացման մը արդիւնք է: Մանօթ արձանագործ մը կը ներկայացնէ Պիզմարքը առիւծի մարթի մը մէջ փաթթուած եւ կրծնած Պրանդենպուրկի դրան սիւներէն մէկուն:

ՃԱՐՈՆԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ. — Հանդէսները անթիւ են Ճարտնի մէջ, բան մը՝ որ սերտօրէն կապուած է Ճարտնին՝ ընկերութիւններ կազմելու մասին ունեցած փափաքին: Առեւնօք, Շօկուն Թօքուկաուա հարստութեան ժամանակ, հինգ հազար հոգիէ աւելի անդամներ ունեցող ընկերութիւններ չկային Ճարտնի մէջ: Հիմա ընդհակառակն է: Միայն Թոքիոյի մէջ հազարաւորներ կան, ակսեալ Կարմիր-Խաչի ընկերութենէն որ կայսրուհիին հովանաւորութիւնը կը վայելէ եւ ունի 400,000է աւելի անդամներ, ակսեալ քաղաքական, գիտական, գրական, փիլիսոփայական, արուեստագիտական, երաժշտական, հողագործական, բժշկական, Ֆեմինիզմ, ընկերական, մարզարանական, գաղթականութեան, ժուժկալութեան, կրթական, բարեգործական, իրաւագիտական ընկերութիւններէն, մինչեւ . . . «Պեհաւոր մարդոց ընկերութիւնը» կամ անոնց «որոնք ծաղիկէ աւրուած են»: Քանակավայր մէջ կայ նաեւ «Եղբայրասիրաց Թոքիո երկաթուղիով ճամբորդողներու ընկերութիւն» մը:

Արդ, բնական է թէ այս անհամար ընկերութիւններէն մեծագոյն մասը ունի նաեւ իր օրկանը, բան մը որ աքանչելիօրէն կը բացատրէ ամէն օր երեւցող ու անհետացող նոյնքան անհամար հանդէսներու գոյութիւնը:

Մ.—ՆԱՀԱՆԳՈՒԱԾ կառավարութիւնը ճարտնական նաւատորմի մը յանձնարարած է վեց յածանաւերու չինութիւնը: Այս յածանաւերը պիտի յատկացուին փիլիպեաններու եզերաց պաշտպանութեան:

«ՎԱՀՎԱՀՎԱՀ»Ի ՆԱԽԱԲԵԿՈՒԹԻՒՆԸ.—Նիւ-Եորքէ 3 Յունվար թուականաւ կը հեռագրեն.—«Երէկ, Մէնռոյինոյէ 22 մղոն հեռու, վայրկեան չոգենաւը ընդհարում մը ունենալով ֆրանսական նաւու մը հետ, 35 վայրկեան մէջ ընկղմեցաւ: Անգլ. աղբիւրներու հաստատածին նայելով ֆրանս. նաւը ո՛ եւ է չանք չէ՛ ըրած ընկղմողին օգնութեան հասնելու: Ընդհարումի պահուն վայրկեան մէջ գտնուողներու մեծագոյն մասը կը քնացեր: Առաջին կարգին մէջ կային 36 ճամբորդներ, երկրորդին մէջ 26 ճամբորդներ եւ 60 նաւաղներ: Երկրորդ նաւապետը կը հակէր: Օդը գեղեցիկ էր, բայց ծովը յուզուած: Անհրեւակայելի ժիտոր մը տրթմեաւ յանկարծ. վթարուն երեք հոգիներ միայն կրցան տեղ գտնել նաւակներուն մէջ: Կիները կը պոռչային. այրերը եւ երիտասարդները նաւակներուն մէջ կը նետուէին եւ այն պահուն ուր չոգենաւը սկսաւ ընկղմիլ, ճամբորդներէն մաս մը եղած չէր դեռ չոգենաւէն: Նաւապետանը մինչեւ վերջին վայրկեանը չէին կորսընցուցած իրենց պաղարիւնութիւնը: Ամբողջ չանքերնին թափեցին ճամբորդները պահպանելու համար: Վերջին պահուն իմացուած է թէ քսանրեօթը ճամբորդներ պահպանուեր են: Նաւաձիգները արկածին վայրը կ'երթեւեկեն անդադար: Նաւաբեկեալները չատ դժուարութիւններ կը քաշէին եղերք մօտենալու համար: Նաւակները մէջի ճամբորդներով, երէկ մինչեւ իրիկուն ցուրեր ուն վրայ մնալէ վերջ իրիկունը միայն չոգենաւի մը մէջ ժողովուեցան, որ Թրինիտատ տարաւ զանոնք:

«ՆԻՒ-ՅՈՐՔ ՀԷՐԼԻԼԴ» թերթը Բոր օֆ Սբէյնէն հեռագիր մը կը հրատարակէ, ուրկէ կը տեսնուի թէ վէնեզուէլական ապստամբները 15,000 մասնդէրեան հրացաններ եւ 100,000 փամփուշտ ցամաք հանած են Կուչանայի մէջ Բարոյի ծովեզերը, ուր կառավարական զօրութիւնը կը բաղկանայ 560 հոգիէ եւ որ միացած է Ուրպինա զօրավարին, Ֆէրնանտէզի եւ Կարսիէլի: Պէրմուտայի մայրաքաղաքէն՝ Պարսէլոնայէ հասած լուրեր կը հաստատեն թէ քաղաքը կը գտնուի ապստամբներուն ձեռքը: Կուման, Մօնօկրոս եւ Ցլաթէրօ, Բարապօպոյի եւ Կուարիքոյի մէջ կը գործեն Պոլոլօ եւ Ֆէրնանտէզ զօրավարները կը կռուին նախագահ Բասդոյի դէմ:

Բիլիէն հասած հեռագիրներ կը հաղորդեն թէ Բիլիի կառավարութիւնը 3,000,000 անգլիական ոսկիի ներքին փոխառութիւն մը պիտի կնքէ հարիւրին 7 տոկոսով:

Տես Դ. երես Տօքթ. Ց. Ոսկեանի աղդր:

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ.—Կայս. Պալատան քարտուղար անուանուեցաւ Միլքիյէի վարժարանէն շրջանաւարտ եւ ներքին գործոց պաշտօնատան Թղթակցութեանց դիւանի անդամ Իսմայիլ Հագգը պէյ, որուն այս առթիւ Սալիսէի աստիճան եւ Դ. կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ:

ՊԱՏՒԱՒԱՆՇԱՆ.— Ա. կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Վճռաբեկ ատենի անդամ Արիֆ պէյին եւ Վերաքննիչ ատենի ընդհ. դատախազ Ձէմալ պէյին: Դ. կարգի Մէճիտիյէ՝ Պետական Խորհրդոյ օրէնսգիր ճիւղի օգնական Օսման Սայիպ էֆ.ին. ե. կարգի Մէճիտիյէ Բարձր. Զէքիյէ Սուլթանուհիի սպասաւորներէն Իսմայիլ աղայի:

Հիճազի երկաթուղիի ոսկի Շքանշանը տրուեցաւ Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Սայիտ փաշայի:

Լիագաթի ոսկի Շքապրամ վերաքննիչ ատենի անդամ Նէչիէ պէյի:

ՊԱՁԱՐԱՄԸ.— Պոլսոյ դատաւորութեան կողմէ կը ծանուցի թէ՝ այս իրիկուն երէկ Լուսինը տեսնուի վազը (Ուրբաթ) պիտի սկսի Պայրամը: Հակառակ պարագային Շբ. օրը Պայրամ պիտի ըլլայ, Բամազան ամսոյ 30 օրը ամբողջացած նկատուելով:

ՆԱՀԱՆԳԱՑԻՆ ՀԻԱՆԴԱՆՈՑ.—Մուսուլէ դեկտ. 24 թուականաւ կը հեռագրեն թէ նոյն օրը մեծ հանդէսով կատարուեր է քաղաքին մէջ կառուցանելի «Համիտիյէ» հիւանդանոցին հիմնարկէքը, ի ներկայութեան քաղաքային եւ զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարաց եւ քրիստոնեայ հասարակութեանց հոգեւոր պետերուն:

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ.— Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Սայիտ փաշայի նախագահութեամբ եւ Եպարքոսական պաշտօնատան մէջ յատուկ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, որ պիտի զբաղի Անատոլուի երկաթուղեաց կողմէ չինուելիք զանազան մանրամասնութիւններու ուսումնասիրութեամբ: Յանձնաժողովին անդամ կարգուած են Առեւտր. եւ Հանր. չինութեանց նախարարութեան օգնական Ձէմալ պէյ, նոյն նախարարութեան իրաւագէտ խորհրդական Սէրվիչէն էֆ, Անատոլուի երկաթուղեաց վարչական խորհուրդին նախագահ Պ. Զանտէր եւ անդրէն Պ. Հիկնէն:

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ.— Թուրքեւռումէն առեւտրական դաշնագրին փոխանցման պաշտօնակ ան գործողութիւնը կատարելու համար՝ մայրաքաղաքիս ռումանական դեսպանը պիտած է Բ.Դրան: Ցայտնի է թէ Ռումանիոյ երեսփ. ժողովին կողմէ նոյն դաշնագիրը վաւերացուած ըլլալով այժմ կը մնայ Օսմ. կառավարութեան կողմէ վաւերացման:

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ. — Վեհ. Սուլթանը հեռագրաւ չնորհաւորեց Իտալիոյ Էլէնա թագուհին, որուն ծննդեան տարեդարձն էր երէկ: Այս առթիւ կայս. պահականաւը, իտալական եւ միւս դեսպանատնից պահականաւերը դրօշազարդուած էին:

—Իտալիոյ դեսպանը Վեհ. Թագուհիին հեռագիր մը ուղղելով՝ յանուն մայրաքաղաքիս իտալական գաղթականութեան չնորհաւորեց Ն. Վեհափառութեան ծննդեան տարեդարձը:

ԴԱՏԱԳԱՐՏՈՒԱԾ ԽՈՎԱՐԱՐ.— Այս տարուն նահանգին մէջ պաշտօնավարող Ցախրի էֆ. որ խռովարարական նպատակաւ Աթինէն խոյս տուած ըլլալուն համար ամրատանիչ ատենի կողմէ ամբաստանուած էր, այս անգամ եղեռնագործ ատենի առջեւ ի բացակայութեան դատապարտուեցաւ մշտնջենական բերդարգելութեան Ցախրի էֆ. Օսմ. հպատակութենէ վտարուած է, որուն ունեցած կալուածներն ալ յարքունիս պիտի գրաւուին, միեւնոյն ժամանակ զրկելով զինքը նաեւ քաղաքային իրաւունքներէ:

ՌՈՒՍԻՈՑ ՕՍՄ. ՀՊԱՏԱԿՆԵՐԸ.— Առեւտրական գործերով Ռուսիա գտնուող Օսմ. հպատակները խնդրած են արտաքին գործոց նախարարութենէն որ՝ իրենց առեւտրական գործերը խանգարել չսիպուելու համար՝ փոխանակ Թուրքիա վերադառնալու՝ իրենց գտնուած տեղերուն Օսմ. հիւպատոսներուն յանձնեց իրենց գինուորական տուրքերը: Արտաքին գործոց պաշտօնատունն ալ խնդիրը յանձնեց Սպարապետութեան նկատառման:

ԿԱՐԵԻՈՐ ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Պերլինի հնագիտական թանգարանի Տնօրէն Տոքթ. Վիկանտի վարչութեան ներքեւ Փոքր—

Ասիոյ Միլէ քաղաքի չրջականները կատարուած պեղումներու միջոցին Քրիստոսէ 200 տարի առաջ՝ Ադրիանոս կայսեր կողմէ կառուցուած քաղաքի մը գոյութ գտնուելը է, որ կ'ենթադրուի թէ կը վերաբերի հինգ մեդր բարձրութիւն ունեցող պարսպի մը։ Դռան երկու կողմերը զետնուած սենեակներուն մէջ երեւան եկեր է նոյն կայսեր չինել տուած մէկ աւազանը, որուն մոյց կողմէն առկիւ 11 քառ. մեդր պատ մը բարձրացած էր։

Պեղումները չարունակուելով գտնուեր է նաեւ աւելի հին բերդ մը եւ 3 մեդր բարձրութեամբ դուռ մը, ինչպէս նաեւ 7 մեդր բարձրութեամբ երկու մարմարեայ աշտարակներ։ Անագապղիձէ չինուած մէկ քանի չերմոցներ եւ գոներ՝ իրենց նախկին վիճակին մէջ մնացած են եղեր՝ գտնուած միջնոցին։ Կ'ենթադրուի թէ այս վերջիններն ալ Քրիստոսէ 400 տարի առաջ չինուած են։ Այս գրան առջիւ զանազան գարերու յատուկ չատ մը հնութիւններ գտնուեր են։

ԴԱՆԻՈՑ համալսարանի ուսուցիչներէն Տոքթ. Կէնճ Բատոս կղզիի Լէնդոս գիւղին մէջ հնախուզական պեղումներ կատարելու արտօնութիւն խնդրած է։

ՀԱՅԿԵՐՈՑԹ. — Օսմ. Պանքայի ընդհ. ժողովէն Սըր Համիլթըն Լանկ, երկու գիչեր Թագսիմի իր ապարանքին մէջ փոռաւոր կոչունք մը եւ յետոյ պարահանդէս մը տուաւ, ուր ներկայ էին անգլ. ֆրանս., հոլլեն. դեսպանները՝ իրենց տիկիններով, Օսմ. Պանքայի տնօրէնի օգնական Բանճիրի պէյ, Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Հագգը պէյ, Հրչէջ գունդերու ընդհ. հրամանատար Զէչէնի փաչա եւ դեռ ուրիչ բարձրաստիճան հիւրերու եալներ։

ԳՈՆԵԱՑԻ ՄԷՋ ՋՈՒՐ.—Ասկէ առաջ գրած էինք արդէն թէ Պիլեճիկէ եւ Մելասէ երկաթ խողովակով ջուր պիտի բերուէր Գոնեա։ Աչխատութիւնք պիտի սկսէին յառաջիկայ գարնան։ Այս առթիւ Գոնեայի մէջ երկու յանձնախումբ կազմուած է, որ այժմէն իսկ ձեռնարկած է աչխատութեանց հարկ եղած գործիքներու հայթայթման։ Բայ ասոր, ջուրը քաղաք բերելու համար՝ հարկ տեղնուած է տասներկու հազար երկաթ խողովակներու՝ ասոնցմէ մէկը երկու քառակուսի մեդր երկայնութեամբ։ Գոնեայի կուսակալութիւնը խընդրած է Առեւտր. եւ Հանր. չինութեանց նախարարութենէն որ՝ եթէ կարելի է՝ Սանատոլուի երկաթուղիները ձրի փոխադրեն այդ խողովակները եւ կամ տոլորական փոխադրողէքին մէկ երրորդը միայն վճարեն իրենք, ի նկատի առնելով խնդրոյն հանրօգուտ հանգամանքը։

Վիեննացի Օսմ. դեսպանատան խորհրդական Ճէմիլ փաչա՝ արձակուրդով եւ կայս. արտօնութեամբ եգիպտոս գացած է։

ԵՒԱՄԵԱՑ . . . ՇԵՐՈՒՆԻ ՄԸ . — Սամոնի մէջ եռամեայ մանկան մը մազերը սկսեր են ճերմկիլ, բոլոր քաղաքացիներուն զարմանք պատճառելով։

ԻԶՄԻՐԻ ՁԱՄԲԻՋՆԵՐԸ.— Սուլթանիյէ չամիչէն մինչեւ հիմայ Իզմիրի հրապարակը հասած է 386,000 կենդանիար, որուն 376,000ը ծախուած է։

ԱՄԱԼԹԷԱ թերթը կ'ըսէ թէ Ցունասանի Ազգ. դրամատան անցեալ Դչ. օրուան վիճակահանութեան մէջ 100,000 ֆր.ի մեծ պարգեւը չահեր է մայրաքաղաքիս սեղանաւորներէն մեծահարուստ յոյն մը։ «Որ ունիցի ապցի նմա»։

ՁԱՒՈՆԻ կայսեր որդին յառաջիկայ գարնան եգիպտոս երթալով՝ Նեզոսի հովտին մէջ քիչ մը ժամանակ պիտի քնակի։

—Եգիպտական թերթ մը կ'իմանայ թէ Սուատնի իչխանութիւնք փղոսկրի առեւտուրը մենաչնորհի վերածելով ժողովրդեան արգիլած են այդ նիւթին վաճառականութեամբ զբաղիլ։

ԲՐԻՆԹԻՆԱՑԻ կառավարիչ Ասաֆ փաչա երկու իր պաչտօնատեղին հասնելով, ձեռնարկեր է պաչտօնին։

ՄԱՌՆԷ ՋԵՐՕ.— Եսի-Շուլէի յունական հիւանդանոցին համար Եւրոպայէ բերուած չիմչիմոյէ բաղադրուած ազիւսները՝ կայս. հրամանաւ մաքսէ զերծ կացուցուեցաւ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ. — Բարիզի լա Ֆրանս թերթը՝ վեհ. Սուլթանին դահակալութենէն ի վեր Օսմ. երկիրներու մէջ կատարուած ամէն կարգի յառաջդիմութիւնները մեծ գովեստիւ յիչելէ վերջ՝ կը յայտարարէ թէ վեհ. Սուլթանին դահակալութիւնը բարեբաստիկ ազդեցութիւն մը ըրած է՝ երկրին ընդհանուր զարգացման եւ բարգաւաճման վրայ։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ երկաթուղիներու զանազան կայաններուն համար Եւրոպայէ բերուելիք իրեղէնները եւս՝ մաքսային վերաբաժեչութեան կողմէ առանց մաքսատուրքի՝ պիտի ընդունուին։

ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ բոլոր պաչտօնէից խաչիւ հրաման եղած է որ Պայրամէն վերջ՝ ժամանակին իրենց գործին գլուխը գտնուելով՝ իրենց պարտականութիւնները խղճմտօրէն կատարեն։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհրդոյ որոչմամբ՝ այսուհետեւ ծովէն հանուած ապրանքներու մաքսատուրքը պիտի առնուի այդ ապրանքներու վաճառումին գոյացած արժէքէն։ Պետ. Խորհրդոյ այս որոչումը հաղորդուեցաւ Ծովային նախարարութեան եւ Մաքսային Վերատեսչութեան։

ԴԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ ՄԸ ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ. — Իզմիրի Գերման գաղթականութեան համար ի մտոյ նոյն քաղաքին մէջ եկեղեցի մը պիտի կառուցուի Ծովհաննէս Աստուածաբանի անունով։ Ծառակագիծը պատրաստած է Վիլհելմ Բ. կայսեր մասնաւոր մէկ ճարտարապետին կողմէ։ Վիլհելմ կայսրը եւ կայսրուհին այս նպատակաւ նուիրած են 12,000ական մարք։ Ակկզատ կայսրուհին, չինութեան գործը իր հովանաւորութեան տակ առած է։ Այս չինութիւնը արտօնող կայս. իրատէն արգէն եղած ըլլալով, հիմնարկութեան արարողութիւնը պիտի կատարուի յառաջիկայ Փետրուարի սկիզբները, Գերմանիոյ կայս. գերազատանին կողմէ յատկապէս ղրկուած անձնաւորութեան մը ներկայութեանը։

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱԳԻՆ մէջ ոսկերիչ Մարգար առչի օրը ձերբակալուեր է, արդիլուած օտար վիճակահանութեան տոմսեր ծախելու պատճառին։

ԳԱՂՈՒԹԻՒՆ.—Զէչմէ-Մէյտանցի Վարդի եւ Պարսկաստանցի Իսմայիլ՝ ցոկա նաւերէ իրենց գողցած ապրանքները կամուրջին տակէն փախցուցած միջոցնուն՝ օձիքը ձեռք տուին։

—Նախընթաց գիչեր՝ հեռագրական եւ թղթատարական Վիճակագրութեան գիւանի անօրէնի օգնական Իսմայիլ պէյի տունը գողեր մտնելով իրենց արհեստը ի գործ դնելու վրայ էին, բայց տնեցւոց հասնած աղաղակներուն վրայ պարտաւորուեցան ձեռնունայն ետ դառնալ։

ԵԹԷ ԿԸ ՓԱՓԱՓԻԲ առանց վնասի գոհարեղէններ գնել եւ ծախել, դիմեցէք Կ. Պոլիս, Ոսկերիչներու Շուկան, 13 թիւ Ալիքսան Պարտիզպանեանի գոհարեղէններու եւ արծաթեղէններու վաճառատունը, որ եւրոպական ճաչակով պատրաստ ապրանքներ ունի եւ յանձնարարութիւններն ալ կը կատարէ լաւագոյն կերպով եւ ճշդապահութեամբ։ Իր ապահ գիները անմրցելի են եւ ոսկին ու գոհարները առաջին տեսակէ։ Ցանկացողները իրենց գնած ապրանքներուն վրայ հարիւրին 10 զեղչ ընդունելով, կրնան եւս տալ փոխարէնը դրամ առանալով։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ազգ. Հիւանդանոցի Ընդարձակ •րահոյակն լոյս երեսը չտեսանք տակաւին։ Հոգաբարձութիւնը, գաւառներէն ու գուրսէն եղած մեծաքանակ ապսպրանքը գոհացնելու համար, կազմուած բոլոր առաջին օրինակները սոսկ փորձեր է ձեռքէ հանել, եւ այս պահուս, մեացեալ օրինակներուն կազմուելուն կը սպասուի, անմիջապէս հրապարակ հանելու համար։

Սպասելով ատոր, այսօր կը հաղորդենք հետեւեալ տեղեկութիւնները, Օրացոյցին կազմութեան նկատմամբ, տեղեկութիւններ՝ որոնք ինքնին չահեկան հանգամանք մը ունին արդէն։ — Ըստ իր խոստման, Տոքթ. Տաղաւարեան էֆ. Օրացոյցին ամբողջական ձեռագիրը յանձներ է Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան, որուն թէեւ կարգ մը պատճառներու բերմամբ տպագրութիւնը ուչ սկսուած է, բայց կրկին Տոքթէօռը կրցեր է դեկտ. 15ին տպագրութիւնը ամբողջացնել տալ, եւ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան անցեալ նչ. օրուան նիստին մէջ, տպագրուած առաջին օրինակը ներկայացնել Հոգաբարձութեան։

Օրացոյցին համար այս տարի, ինչպէս կը տեղեկացնեն մեզ, խմբագրական ծախք եղեր է մի՛ միայն 2086 ղրչ. 600 ղրչ. ալ վճարուեր է երկու ձեռագիրներու, որոնք չեն տպուած այս տարուան Օրացոյցին մէջ, եւ արամադրելի նիւթ կը մնան յառաջիկայ տարուան Օրացոյցին համար։ Այդ ձեռագիրներն են Մրմրեանի «Դիտական, գրական եւ եկեղեցական մեծ դէմքեր» խորագրով բանասիրական մէկ աչխատութիւնը՝ 400 ղրչ., եւ «Արկածք եւ անոր գարմանները» անուն ուրիչ բժչկական աչխատութիւն մը, 200 ղրչ.։ Այս տարի, օրացոյցին աչխատակցած են դրամով Ս. Զէօմլէքճեան, Ռ. Ճիվանեան, Խաչկոց, Ս. Պարթեւ, Գալֆայեան, Հազարեան, Նալպանտեան, եւ Շաթրեան (ընդօրինակիչ)։ Իսկ անձնուիրաբար աչխատակցած են Ագէքս. Փանոսեան, Տոքթ. Տաղաւարեան, Գ. Մալխաս, Սահակ վարդապետ Օտապաչեան, Հազարապետեան, Ճէզայիրլեան եւ Մ. Խրդատ Հայկազն։

Բացի այդ 2086 ղրուչ խմբագրական ծախքէն, քարտէսներու պատրաստութեան, պատկերներու փորագրութեան, ընդօրինակութեանց, եւայլնի համար ալ եղած է 668 ղրուչ 30 փարայի ծախք մը։

×

Խառն ժողովոյ նկատողութեան են թարկուած խնդրոյն մասին տեղի ունեցած խորհրդակցութիւնները վերջնական արդիւնքի մը յանգած չըլլալով, այս ուրբաթ գումարուելիք Խառն Ժողովոյ նիստը յետաձգուած է Ծնունդէն ետքի, վերջնական կարգադրութիւն մը ընելու համար։ Այդ նիստին մէջ պիտի լսուին նաեւ քաղաքական Ժողովոյ անդամներէն Վահ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեանի բերանացի յայտարարութիւնները, արդիւնք այն տասակցութեան զոր Ն. Վսեմութիւնը վերջերս ունեցաւ Ս. Պատրիարքին եւ Կիլիկիոյ նորընտիր կաթողիկոս Երէցեան Տ. Գէորգ Սրբազանի հետ։

×

Ատանայէն գրուած նամակ մը կը նուչանէ թէ Երէցեան Սրբազանի Կիլիկիոյ կաթողիկոս ընտրուիլը գոհութեամբ ողջունուած է ժողովուրդին կողմէ։ Ն. Սրբազնութեան լուսանկարները, — ինչպէս կը գրուի պաչտօնակցի մը, — պատկերահաններու կողմէ անդուլ կ'արտատպուին ու կը սպառին եղեր։

×

Ս. Հայրապետին արտօնութեամբ, Թիֆլիսի նախորդ առաջնորդ Սուրէնեան Տ. Գէորգ Արքեպիսկոպոս, յառաջիկային պիտի կատարէ Թիֆլիսի վերջերս նորոգուած վանքին աւագ եկեղեցւոյն օծումը։

×

Գրեցինք երէկ թէ Պէօյիւքտէրէի քաղաքապետ Մկրտիչ Եպիսկոպոս Վահապետեան Սկիւտար Ս. Խաչ եկեղեցւոյն առաջնորդ քարոզիչ կարգուած է։ Պէօյիւքտէրէի եւ կեղեցւոյն ալ, Ն. Սրբազնութեան տեղ առաջնորդ քարոզիչ կարգուեցաւ Արմաչի նորընծայ միաբաններէն Ղեւոնդ վարդապետ Դուրեան։

×

Դավրէժի առաջնորդ Մուրատեան վարդապետ անցեալներս նախագահեր է գրական երեկոյթի մը զոր սարքեր է տեղւոյն Լասրանական միութիւնը։ Կարգացուեր են գրական հատուածներ Լասրանականը, Առաջնորդին առաջարկութեան վրայ, որոչեր է գումար մը հաւաքելով գիրքեր գնել, Դավրէժի երկու թաղերուն ընթերցատանց մէջ դրուելու համար։

×

Ֆրէնկեան Արտաչէս, Արապեան Հրանտ եւ Արմաղան Լեւոն էֆ.ները անդամ կարգուեր են Պօյաճքիւղի գերեզմանատան որմնափակութեան մասնախումբին, առաջինը իբր առենապետ, երկրորդը իբր առենադպիր եւ երրորդն ալ իբր գանձապետ կը յատացուի որ գերեզմանատան որմնափակութիւնը սարտի յառաջիկայ գարնան։

×

Այս օրերս հանգանակութիւն մը բացուած է հայ ուսուցչի մը, Մկրտիչ էֆ. Կիւմիւչեանի ի նպաստ, Արդէն իսկ, ինչպէս կը հաւատանք, հանգանակութիւնը կը խոստանայ բաւական արդիւնաւոր ըլլալ։ Մանակցիլ փափաքողները կրնան իրենց նուէրները ղրկել Էսաեան դրամատունը, Տիգրան էֆ. Ումէեանի։

×

Տանօթ գրագէտ Տիգրան էֆ. Կամսարական, նամակով մը խնդրած էր մեզմէ վերծամեայ «Ծաղիկ» մը յատկացնել ու եւ է գաւառային վարժարանի մը։ Կը յատկացնենք Վանայ Երամեան վարժարանին։

ԾԱՂԻԿԻ ԳՈՐԾԱԿԱՒՆԵՐԸ.— կարնոյ մեր գործակալն է Մամիկոն էֆ. Վարժապետեան։

Պարտիզակի մեր գործակալն է Երուանդ էֆ. Փափազեան։

Կարգացի՛ք Մ. Տէր-Դաւիթեանի Հրդ հրեսի ազդը։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՆՑՈՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիական թերթ մը կը հաւատայ թէ Անգլոյ Էտուըրտ թագաւորին թագադրութեան հանդէսներուն 4 միլիոն անգլ. ոսկի (100 միլիոն ֆրանք) ծախք պիտի երթայ։ Մի՛ միայն 250,000 անգլ. ոսկի պիտի ծախսուի ոսկեզրուագ զարդերու, պալատական սուրերու, մետաքսէ գուլպաներու եւ հարուստական բուֆէներու, ինչպէս նաեւ թագադրութեան կառքերուն համար։ Օտար իչխաններու, եւ բոլոր պատուիրակութեանց ու պատգամաւորութեանց ընդունելութեան համար պիտի ծախսուի 850,000 անգլ. ոսկի։ Իսկ թագադրութեան առթիւ, Անգլոյ ամէն կողմերը տրուելիք հացկերոյթներու համար ալ 700,000 անգլ. ոսկի։

ՍՈՖԻԱ.—Նախարարութիւնը դեռ չէ որոչած նոր Սոպրանիէի ընտրութեանց թուականը, թէեւ ստոյգ է որ քիչ ժամանակէն պիտի կատարուին ընտրութիւնները։ Նախարարապետ Պ. Տանէֆ այսօր դարձեալ խորհրդակցութիւն մը ունենալու Սթամպուլովեան կուսակցութեան գլխաւոր անդամոց հետ, որմնցմէ մէկ քանինրուն պիտի առաջարկէ ներքին ու հանր. չինութեանց նախարարի պաչտօնները։ Համաձայնութիւն գոյանալուն պէս՝ ընտրութեանց թուականը պիտի որոչուի։

ԼՈՆՏՈՆ. — Պատերազմական պաչտօնատունը անդադար կը չարունակէ նոր գինուորներու առաքումը՝ դէպի Հարաւ. Ապրիլէ Վաղը՝ 9 յունվար, հետեւակ զօրաց նոր վաչտ մը չոգենաւ պիտի նաւտիւ Էտուըրտ թագաւորը ամսոյս 15ին աչքէ պիտի անցընէ արքայական պահակազօրաց ջոկատ մը որ 16ին Սաութեմբթընէ նաւ պիտի նստի։

ՄԱՏՐԻՏ.—Սպանիական Խորհրդարանը ամսոյս 20ին նիստ ընել հրաւիրուած է։

ՊԵՐԼԻՆ.— Լանսթաքի բացումը կատարուեցաւ։ Գահաճառը կը հաստատէ երկրին տնտեսական անհրաժեչտ կացութիւնը։ Գահաճառին մէջ ըսուած է թէ կառավարութիւնը ուժգնօրէն պիտի պաչտպանէ գերմանականութիւնը՝ արեւելեան գաւառներուն մէջ։

ՀՌՈՄ.— Ֆաշիոլա թերթը կը հաւատայ թէ Իտալիոյ նախարարապետ Պ. Մանարեէլլի եւ արտաքին գործոց նախարար Բրինեթթի Մէնէլիքին «Սոզոմոնի կնիք» պատուանչանին Ա. աստիճանը բոտգեր են։ Երկու նախարարները սակաչն, խնդրեր են մամուլէն որ այս մասին յայտնութիւն մը չընեն։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 8 Ցուն.—Սըր Էտուըրտ Կրէյ Նիւքէսըլի մէջ ճառ մը խօսելով, այժ տուաւ Լորտ Ռոզպէրիի ընտրելիութեան, իբրեւ ազատականներու պետ։

ԲԱՐԻՋ.—Քիւի եւ Արժանթէյ ընդհանրին Անգլիոյ իրաւարարութիւնը, իրենց վէճը կարգադրելու համար։

ՀՌՈՄ.—Իրազեկ չրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ Իտալիա անոր համար կը չանայ Ֆրանսայի մօտենալ, որպէս զի յաջողինք 5 % փոխառութիւնը, Բարիզի սեռանաւորներուն աջակցութեամբ։

ԼՈՆՏՈՆի մէջ ծաղկախտի կատարեալ համաճարակ մը կայ այս պահուս։ Մինչեւ հիմայ 755 հոգի բռնուեր են։

ԱՄԵՐԻԿԱ քնակող բազմաթիւ չինացի վաճառականներ, Չինաց արտաքին գործոց նախարարին բողոքագիր մը մատուցեր են Մ. Նահանգներու այն որոչման դէմ որ Չինացւոց կ'արգիլէ մինչեւ որոչ ժամանակ մը Ամերիկա քնակիլը։ Չինացի վաճառականները կ'ըսեն թէ այդ որոչումը արդիւնք է կարգ մը չահագիտութեանց։ Բողոքագիրը կը տեղեկացնէ թէ Մ. Նահանգներու մէջ Չինացւոց հետ ոճրագործներու պէս կը վարուին։ Բոլոր Չինացի գաղթականները, կինեներն ալ, կը մերկացուին եղեր, որպէս զի հասկցուի թէ արդեօք ենթակայ են կարգ մը հիւանդութեանց։ Այդ պատճառաւ շատեր հիւանդ կ'ըլլան ու նոյն իսկ կը մեռնին եղեր։ Այդ որոչումը կ'արգիլէ նաեւ Չինացւոց որ մէ՛քսիկա երթալու համար չանցնին Մ. Նահանգներէն։ Չինացի վաճառականները կ'ըսեն թէ այդ կարգադրութիւնը չատ վնա՛ս պիտի պատճառէ իրենց առեւտրական գործերուն։

ՀԱԿԱՌԱԿ չրջոյ անսպատ գրոյցներու, Լէոն ժԳ. պապին առողջութիւնը ո՛չ եւ է կասկած չի ներշնչեր։ Պապը կը չարունակէ մասնաւոր ունկնդրութիւններ չնորհել, առանց յոգնութեան նչաններ ցոյց տալու։ Իր առողջութիւնները բան մը չէ փոխած։ Քիչ մը ուշ միայն կ'երկնէ անկողնէն, որովհետեւ չի՛ կրնար ուզածին պէս կանուխ քնանալ։ Կերակուրն ալ նոյնն է, այսինքն երկու խաչած հաւկիթ, քիչ մը հաւի ճերմակ միս եւ պուդդ, կէս գաւաթ պօրտոյի գինիով։ Պապը կատարելապէս տեղեակ է իր առողջութեան նկատմամբ չրջոյ բոլոր սխալ լուրերուն։ Վերջերս, Ֆրանսացի եպիսկոպոսի մը հետեւեալը ըսած է, այդ լուրերուն ակնարկելով. — «Լսէք թէ կարծուածին չափ հիւանդ չեմ, եւ թէ ամէն օր կանոնաւորապէս ութը ժամ կ'աչխատիմ ըստ առաջնոյն»։ Ցառաջիկայ մարտ 2ին, որ Պապին պաչտօնավարութեան 25ամեայ տարեդարձն է, մեծ հանդէսներ պիտի սարքուին, որոնց համար այժմէն պատրաստութիւններ կը տեսնուին։

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ կը հեռագրեն 4 յունվ. թուականաւ.—«Այս չաբթուան ոսկիի արտածումը բարձրացաւ 154,250 օզարի, եւ արծաթի արտածումն ալ 621,586 օզարի։

ՊՈՄՊԵՑԷն կը հեռագրեն թէ Պօէր բժիչկ մը՝ որ Սէյլան գերի կը գտնուի, երկար եւ յաջող փորձեր ըրած է Քօլոմպօ քաղքին մանրէաբանական հաստատութեան մէջ։ Պօէր գիտունը իր փորձերը ներկայացուցեր է կղզիին կառավարչին, որ զինքը արտօներ է հրատարակութեան յանձնել իր ուսումնասիրութիւնը։ Կը հաւատան թէ այդ հրատարակութիւնը մեծ կարեւորութիւն ունի գիտութեան համար։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ, 26 Դեկտ.			
Օսմ. ֆռն. Սեռի Դ. Օ.Ո.	27	22	—
» Ամէնէն բարձր գին »	27	25	1/2
» վար գին »	27	21	1/2
Ալիվրէ »	—	—	—
Բուամլի երկաթ. ֆր.	108	37	1/2
Ամէնէն բարձր գին »	109	25	—
» վար գին »	108	12	1/2
Թրանվալ »	106	—	—
Ամէնէն բարձր գին »	106	—	—
—			
8 օրուան ֆռնտիլիա	300	—	—
8 » երկաթուղի	3	—	—
ԲԱՑՈՒՄ, 27 Դեկտ.			
Օսմ. ֆռն. Սեռի Դ. Օ.Ո.	27	20	1/2
» ժամ 5ին «	27	20	1/2
Բուամ. երկաթուղի ֆր.	108	—	—
» » ժամ 5ին »	108	—	—
—			
Թոպագ Թիւրք Ռէժի	13	50	—
Սիկարէթ, Սեռի A	0	93	—
» » B	0	54	—
Պանգ տը Մէթելին	8	30	—
Ագռիճ տէ Թրամուէյ	5	60	—
Ժուխտանա	1	40	—
Սօսիէթէ տ'Ալմբրանա	3	55	—
Դրէսթ ժէնէրալ	0	10	—
Սօս. Օթ. տը Փիլ է տէֆ	1	40	—
Ագռիճն Գոմմէրսիալ	0	8	—
Թօպագօ Գօրրօրէշըն	0	1	09
Անթրեբրիզ ժէնէրալ	0	2	—
5% Հէլլենիք 1888	196	—	—
Պանգ Նասիոն. Յուն.	401	—	—
Լօրիւմ	50	—	—
Թրանվալ	105	—	—
Պոլսոյ Գարաքի Ընկ.	475	—	—
Տէբրօսի Ջրի Ընկ.	248	—	—
Թրամվէյի Ընկ.	482	—	—
Բրէսթի Ֆօնսիէ Էժիբ.	264	50	—
Անատոլու Երկաթ.	09	95	—
—			
ՓՈՂԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	109	—	1/2
» » » չէք	110	—	1/2
Բարիզ » »	22	90	—
» » » չէք	22	72	1/2
Պէրլին անտկօս չէք	18	49	—
Գուբրան Ազատրական	21	68	—
—			
ԴՐԱՄՆ. ԸՆԹԱՑՔԸ			
Անգլ. ոսկի	110	04	—
20 ֆրանգնոց	87	28	—
20 մարքնոց	107	15	—
Բօլ Խմբերիալ	90	20	—
Ռուբիից	51	08	—
Մէճիտիէ արծաթ	108	02	—
Մէճիտիէ քառորդ	106	30	—
Մէճիտիէ մանրուք	102	30	—
Պէշլիք	102	30	—
Մէճիտլիք	98	—	—
Բուպլի արծաթ	68	20	—
Շիլին	108	20	—
Ֆր. արծթ. Ֆրնս.	87	10	—
» » բուճկն.	85	20	—
» » իտալկն.	77	—	—
Ռուճնա	10	—	—
Բուպլի Թղթադրամ	8	58	59
Ֆլորին »	9	07	—
Մարք »	107	30	—
Տրախմի »	37	70	—
Անգլ. ոսկի »	110	—	—
Ֆրանս. » »	87	30	—
Ռուճկն. » »	86	20	—
Պուլկ. » »	86	20	—
Իտալ. » »	83	20	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

Բարիզ, 8 Ցնվ.			
3% Ֆրանկն.	100	47	—
3 1/2 % »	102	05	—
Օսմ. Ռճս. D	25	32	—
Բուամ. Երկ.	110	25	—
Օսմ. Ռէժի	314	—	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	539	—	—
Օսմ. Մաքս	512	—	—
Օսմանիէ	459	—	—
Բէրիօրիթէ Թիւրք	—	—	—
Բրէսթ Լիթովէ	—	—	—
5% Իտալական	100	50	—
Սպանիական արտաքին	76	97	—
Թէմմէկէի փոխառութ.	420	—	—
Սէլանիկ-Կ. Պոլսոյ երկ.	274	—	—
Գաստպա երկիթ.	363	—	—
Թրանվալ Ճռնս.	108	50	—
Իոնական 1890	—	—	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	25	14	—
Լոնտոն, 8 Ցնվ.			
Անգլ. Ճռնս.	93	87	—
Օսմ. Ռանթ B	50	75	—
» C	27	12	—
» D	24	87	—
Օսմ. Պանգա	11	62	—
Իժիբսէն Խենիֆիէ	106	87	—
Տօմինիալ	104	—	—
Ա.յտրնի երկաթուղի	13	50	—
Գաստպա »	82	—	—
5% Իտալական	—	—	—
5% Հէլլենական 1884	38	50	—
Իսանթ »	31	—	—
Մօնթօլօ »	41	50	—
Ռուսական 1890	—	—	—
Ռուկար 1888 6%	82	50	—
Թրանվալ Ճռնս.	04	21	—
Փոխառութ. Բարիզի վրայ	25	33	3/4
Վիէննա, 8 Ցնվ.			
Բուամ. երկաթ.	100	50	—
Օսմ. Ռէժի	299	—	—
Փոխն. Լոնտոնի վրայ	239	20	—
—			
Պրէմիէ, 8 Ցնվ.			
Ռանթ Օսմ. Սեռի D	28	05	—
Բուամ. երկաթուղի	108	—	—
—			
Պերլին, 8 Ցնվ.			
Բուամ. երկաթ.	107	—	—
Փոխն. Լոնտոնի վրայ	216	25	—
» » (100 ր)	20	25	—
—			

ՅԱՂԹՏ ՎԿԱՏՈՒ

ՎԱՊ ՊՎՃՈՒՄ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄ.

ՏԱՐԱՆՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ֆ.

Իր սառը ժառանգությունը պահելու համար Ռոզան ոչ մի միջոցից չէր խորշում, եւ ամուսնու մահից հետո նա ամբողջ ուժերով ձգտում էր ամրացնել իր դիրքերը ընտանիքում։ Ամուսնու մահից հետո նա ամբողջ ուժերով ձգտում էր ամրացնել իր դիրքերը ընտանիքում։ Ամուսնու մահից հետո նա ամբողջ ուժերով ձգտում էր ամրացնել իր դիրքերը ընտանիքում։

«Ես ամուսնուս ոչ մի ժառանգություն չեմ թողել, ոչ մի կոպեկ, ոչ մի ռուբլի, ոչ մի ֆունտ ստեռլինգ։ Ես ամուսնուս ոչ մի ժառանգություն չեմ թողել, ոչ մի կոպեկ, ոչ մի ռուբլի, ոչ մի ֆունտ ստեռլինգ։ Ես ամուսնուս ոչ մի ժառանգություն չեմ թողել, ոչ մի կոպեկ, ոչ մի ռուբլի, ոչ մի ֆունտ ստեռլինգ։